

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

1477-3/2012.

2012. MÁJ. 15.

2012. MÁJ. 15.

Példány	1	Előadó	Élc
Melléklet	—		

Ügyszám: AJB-1040/2012
AJB-6724/2010
Hiv. szám: II/1417/2012
Előadó: dr. Láposy Attila
dr. Kiss Bernadett

Dr. Paczolay Péter
elnök

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Elnök Úr!

Tájékoztatom Elnök Urat, hogy a II/1417/2012. ügyszámon jelenleg is folyamatban lévő ügyben az alkotmánybírósági indítványom alábbi kiegészítését kezdeményezem.

Ahogy az Elnök Úr előtt is ismert, még 2011 decemberében nyújtottam be az AJB-6724/2010. számú ügyben alkotmánybírósági indítványt. Abban több jogszabályi rendelkezés, így az épített környezet átalakításáról és védelméről szóló 1994. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 54. § (4)-(6) bekezdéseinek, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 146/A. §-ának, valamint a Budapest Főváros Önkormányzat Közgyűlésének a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.) 15/B. § (1) bekezdés c) és d) pontjainak alkotmányossági felülvizsgálatát és megsemmisítését kértem. Az indítványban támadott jogszabályhelyek az ún. nem rendeltetésszerű, életvitelszerű közterület-használat és a hozzá kapcsolódó magatartások szankcionálását teremtették meg, amely álláspontom szerint nem egyeztethető össze a jogállamiság elvéből következő követelményekkel, szükségtelenül és aránytalanul korlátozza az érintett kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek jogait.

2012 februárjában – az Alkotmánybíróság végzése nyomán – arról tájékoztattam Elnök Urat, hogy az indítványt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában biztosított jogkörre hivatkozással fenntartom és kiegészítem. Kértem az Alkotmánybíróságot, hogy a 2012. április 15-étől hatályos a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: új Sztv.) 186. §-át (a közterületen életvitelszerű lakhatás tilalmának megszegése) is semmisítse meg, mivel az álláspontom szerint ellentétes a jogállamiság elvével és a jogbiztonság követelményével, valamint az élethez és az emberi méltósághoz való joggal.

Indítványom indokolásában az Étv. kifogásolt, a közterület-használattal kapcsolatos rendelkezéseivel összefüggésben arra mutattam rá, hogy álláspontom szerint csak akkor érvényesülhet a jogbiztonság követelménye, ha és amennyiben világosan elválik, hogy mi az, ami a közterületen jogi értelemben tilos és szankcionált, és mi az, ami legfeljebb erkölcsi normák alapján kifogásolható. Az Étv. közterület-használatára vonatkozó szabályai, valamint az önkormányzatoknak adott „biankó” felhatalmazás éppen ezt az egyértelműnek tetsző alkotmányos határvonalat mossa el: tetszőleges módon, szinte bármely közterületi magatartás szankcionálhatóvá válik.

Felhívtam az Alkotmánybíróság figyelmét arra is, hogy az Étv. megoldása az önkényes jogalkalmazási gyakorlat „melegágya” lehet, mivel a felhatalmazás alapján születő heterogén jellegű önkormányzati rendeletek következtében a jogalanyok nem tudják majd követni, hogy pontosan mely közterületi magatartások nem rendeltetészerűek, így pedig jogellenesek és helyben akár szankcionálhatóak is. A jogbiztonság követelményének csorbulása mellett, mindez az eleve kiszolgáltatott helyzetben lévők esetében folyamatos jogi fenyegetettség légkörének kialakulásához vezethet, hiszen az érintettek nem képesek magatartásukat a bizonytalan tartalmú előírásokhoz igazítani. Fokozottan igaz lehet ez az állítás a nem az adott településen élő, tartózkodó személyekre, hiszen ők még kevésbé képesek nyomon követni a speciális helyi magatartásszabályokat.

Az indítványom kiegészítését követően a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban új Sztv.) 2012. április 15-ével hatályon kívül helyezte az Étv. általam elsődlegesen kifogásolt 54. § (6) bekezdését, amely szerint önkormányzati rendelet a település belterületi közterületének a törvény 54. § (4) bekezdésben vagy jogszabályban meghatározott rendeltetésétől eltérő engedély vagy megállapodás nélküli használatát szabálysértéssé nyilváníthatja. Mindezek alapján a 2012. április 15-ével hatályon kívül helyezett Étv. 54. § (6) bekezdésével összefüggésben *indítványom ezen eleme tárgytalanná vált.* Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1/2012. (I. 3.) Tü. határozat 63. §-a alapján pedig az indítvány okafogyottá vált része kapcsán az alkotmánybírói eljárás megszüntetésének van helye.

Az új Sztv. 1. § (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy szabálysértés az a *törvény által* büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra, azaz kizárólag törvény nyilváníthat valamely magatartást szabálysértéssé, erre az önkormányzatoknak a továbbiakban nincsen lehetősége. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: új Ötv.) 51. § (4) bekezdése ugyanakkor arról rendelkezik, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben meghatározhat *tiltott, közösségellenes magatartásokat* és e magatartások elkövetőjével szemben önkormányzati rendeletben ötvenezer forintig terjedő helyszíni bírság, illetve százötvenezer forintig terjedő közigazgatási bírság kiszabását rendelheti el, amely az önkormányzat saját bevételeit képezi. Az új Ötv. 143. § (4) bekezdésének ugyancsak 2012. április 15-től hatályos e) pontja – némileg ellentmondva az előző rendelkezésnek – pedig arra ad felhatalmazást a helyi önkormányzat képviselő-testületének, hogy rendeletben határozza meg a *kirívóan közösségellenes magatartásokat*, valamint a magatartás elkövetőjével szembeni pénzbírság kiszabásának szabályait.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseire, valamint az alkotmánybírói gyakorlat megállapításaira figyelemmel álláspontom szerint önmagában nem minősül alkotmányosan aggályosnak az, hogy ha a helyi önkormányzatok – szigorú törvényi keretek, eljárási és anyagi jogi garanciák érvényesítése és egyértelmű felhatalmazás mellett – rendelkeznek a szabálysértési tényállásalkotás és szankcionálás lehetőségével.¹ Az új Ötv. hivatkozott rendelkezéseivel azonban a törvényalkotó álláspontom szerint továbbra is fenntartotta – ráadásul szövegbeli ellentmondásokkal is terhelte – az önkormányzatoknak adott indokolatlanul tág szankcionálási felhatalmazást, ami így a jogállamiság elvét és jogbiztonság követelményét sértő, így alkotmányosan aggályosnak minősülő jogi helyzetet eredményez.

Az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is

¹ A felhatalmazás kereteinek túllépésével kapcsolatban lásd különösen a 25/1998. (VI. 11.) AB határozatot.

